

przez Powiat Poznański miastu Poznań zadania realizowanego przez wyspecjalizowane jednostki (ośrodki adopcyjno-opiekuńcze, poradnie psychologiczno-pedagogiczne dla dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi), zatrudniające wysoko kwalifikowaną kadrę.

Duże znaczenie w procesie integracji zarządzania w Aglomeracji Poznańskiej mają porozumienia w takich dziedzinach jak rynek pracy i wspieranie przedsiębiorczości, ochrona przeciwpożarowa i ratownictwo medyczne. Dotyczą one funkcjonowania instytucji o wyraźnym charakterze aglomeracyjnym, obejmujących swoim działaniem miasto Poznań i powiat poznański. Zaliczyć można do nich Powiatowy Urząd Pracy, Poznański Ośrodek Wspierania Przedsiębiorczości, Komendę Miejską Straży Pożarnej i Powiatowe Centrum Powiadamiania Ratunkowego. Charakter ogólnoaglomeracyjny ma również współpraca w ramach Poznańskiej Lokalnej Organizacji Turystycznej (PLOT), założonej jako stowarzyszenie w 2003 r., do której należy miasto Poznań, Powiat Poznański i 11 gmin aglomeracji. Statutowym celem PLOT jest wspieranie rozwoju rynku turystycznego w „Poznaniu i Aglomeracji Poznańskiej” oraz ich promocja jako miejsca atrakcyjnego turystycznie.

3. GŁÓWNE PROBLEMY I WYZWANIA ROZWOJU POWIATU

Powiat Poznański w obecnej formie terytorialnej i ustrojowej powołany został 1 stycznia 1999r. w związku z wprowadzeniem przepisów reformujących administrację publiczną. Jest to najgęściej zaludniony i jeden z największych powierzchniowo powiatów ziemskich w kraju. Pod względem potencjału gospodarczego, mierzonego wielkością PKB należy on do najbardziej zasobnych jednostek terytorialnych w Polsce.

Pod względem liczby mieszkańców, blisko 340 tys., powiat poznański dysponuje największym potencjałem demograficznym wśród powiatów ziemskich w kraju. Rosnąca liczba mieszkańców powiatu poznańskiego, głównie dzięki napływowi ludności z Poznania i regionu Wielkopolski, umacnia pozycję tej jednostki na mapie administracyjnej kraju. W skali regionalnej powiat staje się coraz bardziej równorzędnym (w sensie potencjału społecznego i gospodarczego) partnerem w relacji z miastem Poznań. Udział liczby ludności powiatu w całej aglomeracji wzrósł w latach 1990-2010 z 27% do 37 %. Wg prognoz GUS w 2035 r. powiat osiągnie 480 tys. osób i niemalże zrówna się z liczbą mieszkańców miasta Poznania.

Zmiany demograficzne, które nastąpią w powiecie poznańskim, będą ściśle związane z procesami demograficzno-społecznymi zachodzącymi w mieście Poznaniu. Do 2035 r. GUS prognozuje, że w Poznaniu liczba mieszkańców systematycznie będzie maleć (ludność w Poznaniu zmniejszy się, w stosunku do roku bazowego 2010 - o 62,1 tys. osób, tj. o 11,3%. W związku z tym w 2035 r. liczba ludności Poznania wyniesie 489,5 tys. osób. Biorąc pod uwagę powyższe procesy demograficzne, w 2035 r. na obszarze powiatu poznańskiego i miasta Poznania, łącznie liczba

mieszkańców wzrośnie o 90,8 tys. i wyniesie 969,5 tys. osób. Cały układ osadniczy – aglomeracja poznańska – będzie liczył blisko 1 mln mieszkańców i stanie się jednym z największych obszarów zurbanizowanych nie tylko w kraju, ale i w Europie. Udział mieszkańców miasta Poznania w ludności zamieszkującej aglomerację poznańską zmniejszy się z 63% w 2010 r. do 50% w 2035 r.

Dynamiczny rozwój demograficzny i gospodarczy powiatu poznańskiego jako strefy podmiejskiej Poznania determinują czynniki technologiczne, ekonomiczne, ekologiczne i społeczne.

- Czynniki technologiczne umożliwiają łatwy i relatywnie szybki kontakt z odległymi przestrzennie terenami, co wynika z tworzenia nowych układów komunikacyjnych, rozwoju środków transportu, szczególnie motoryzacji indywidualnej i rozwoju środków łączności (telefon, komputer).
- Czynniki ekonomiczne wyrażają się wysokością renty gruntowej, preferującą lokalizację miejsc zamieszkania i działalności gospodarczej poza granicami Poznania.
- Czynniki ekologiczne są pochodną rozwoju przestrzennego, często żywiołowego, skutkującego rosnącą antropopresją na środowisko przyrodnicze i ograniczaniem dostępu do jego najcenniejszych zasobów, szczególnie leśnych i wodnych.
- Czynniki społeczne przejawiają się we wzroście zamożności i wykształcenia większej grupy mieszkańców, która realizuje potrzebę poprawy warunków zamieszkania, poprzez przenoszenie się poza granice miasta. Fakt ten wzmacniany jest argumentem nowoczesności, statusem społecznym oraz stylem życia.

Bardzo istotnym problemem rozwoju powiatu poznańskiego jest utrzymanie równowagi w rozwoju całego układu zurbanizowanego poprzez wzmocnienie strategicznej roli całego obszaru funkcjonalnego (metropolitalnego) Poznania w skali krajowej i europejskiej. Realizacja Strategii Rozwoju powinna iść w kierunku wzmocniania więzi przestrzenno-funkcjonalnych pomiędzy Poznaniem, a jego otoczeniem oraz wprowadzania form zarządzania zintegrowanym obszarem metropolitalnym. Przed takim wyzwaniem stoi i Powiat Poznański i miasto Poznań, realizujące politykę, która integruje działania w różnych dziedzinach życia gospodarczo-społecznego, zarówno w odniesieniu do miasta (jako rdzenia) jak i gmin ościennych tworzących Powiat. Warto zwrócić uwagę, że Powiat Poznański, miasto Poznań oraz 20 gmin aglomeracji poznańskiej podjęło wysiłek wypracowania wspólnej **Strategii Rozwoju Metropolia Poznań 2020**, zatwierdzonej na Zjeździe Stowarzyszenia Metropolia Poznań w 2011 r. Jej sygnatariuszem jest również Powiat Poznański.

Do zakresu działania Samorządu Powiatowego należą m.in. sprawy edukacji publicznej, promocji i ochrony zdrowia, pomocy społecznej, dróg publicznych, ochrony środowiska i przyrody, porządku publicznego i bezpieczeństwa, przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy. Z punktu widzenia obywatela ważne są także decyzje i dokumenty, których wydawanie należy do kompetencji administracji powiatowej. Dotyczą one m.in. sfery komunikacji

(prawa jazdy, rejestracja pojazdów), budownictwa (pozwolenia na budowę) i gospodarki nieruchomościami (podziały nieruchomości).

Wobec powyższego podstawowa funkcja jaką pełni Powiat wobec mieszkańców to zaspokojenie ich potrzeb w ramach określonych ustawowo zadań i kompetencji. Zakres ten należy jednak poszerzać o działania o charakterze inicjującym, koordynującym i wspierającym. Wynikają one z roli jaka pełni Powiat w układzie osadniczym aglomeracji poznańskiej. **Do szeroko rozumianych zadań Powiatu należą:**

- Świadczenie usług publicznych o charakterze ponadgminnym,
- Rozwój infrastruktury międzygminnej, dbanie o środowisko przyrodnicze na terenie Powiatu,
- Kooperacja z miastem Poznań w zakresie usług zintegrowanych,
- Współdziałanie z samorządem regionalnym Województwa Wielkopolskiego w zakresie realizacji zadań o charakterze lokalnym i regionalnym,
- Wspieranie działań infrastrukturalnych i społecznych samorządów gminnych,
- Inicjowanie i koordynowanie współpracy międzygminnej, w tym tworzenia związków komunalnych i stowarzyszeń,
- Budowanie Metropolii Poznań – zintegrowanego obszaru wielkomiejskiego o potencjale 1 mln mieszkańców.

Dynamika zjawisk wymaga, aby administracja publiczna zmieniała zarówno zakres działań jak i metody ich realizacji w relacji do rozwoju procesów ekologicznych, gospodarczych, społecznych i przestrzennych. **Wzrost efektywności zarządzania publicznego** rodzi konieczność racjonalizacji struktur zarządzania, większej elastyczności (np. w zakresie współdziałania jednostek samorządowych) i tworzenia ram, odpowiadających nowym realiom przestrzenno-funkcjonalnym. Wyżej wymieniona racjonalizacja nie musi być związana z kolejną reformą terytorialno-administracyjną, łączeniem czy też znoszeniem powiatów jak to postulują niektórzy eksperci. Jednym z podstawowych warunków dobrego funkcjonowania układu terytorialnego jest bowiem jego stabilność. Położenie powiatu, jego aglomeracyjny charakter, wysokie jak na powiaty ziemskie zurbanizowanie, znaczny potencjał gospodarczy składają się na przewagi konkurencyjne tej jednostki wobec innych powiatów ziemskich w Polsce. Jednocześnie skala i dynamika zjawisk, stawia przed samorządem Powiatu duże wyzwania, a standardowo realizowane w innych jednostkach działania wymagają od polityków i administracji powiatu zdwojonych wysiłków, które powinny wspierać innowacyjne rozwiązania organizacyjne w skali kraju. Powiat poznański jest swoistym laboratorium procesów suburbanizacyjnych i rosnącej skali problemów środowiskowych, infrastrukturalnych, gospodarczych i społecznych. Intensywność ich na terenie powiatu jest bardzo duża, co przekłada się na liczne problemy rozwojowe i konieczność ich rozwiązywania poprzez realizację zadań priorytetowych, leżących u podstaw planowania strategicznego.